

## ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY



# Un món només de dones

**S**empre m'ha fet la sensació, del tot subjectiva, sense cap fonament empíric, que les dones podrien viure en un món sense homes, però que al contrari la cosa se'ns faria més feixuga. Doncs bé, d'això va la misteriosa novel·la *Jo, que no he conegut els homes*, de Jacqueline Harpman, publicada per Periscopi en traducció d'Anna Cassas Figueras. La qualifico de misteriosa perquè els fets que donen peu a la petita societat de dones que es descriu en aquesta absorbent història no tenen explicació i perquè és molt rar que un llibre així no s'hagi convertit en un referent en l'època de l'empoderament femení desacomplexat. Esclar, Harpman (1929-2012), belga d'origen jueu, es va avançar: va publicar el llibre el 1995.

No és fàcil comentar aquesta obra sense fer un espòiler. No el faré, no us preocupeu. De fet, cal advertir el lector que quan el tingui a les mans deixi per al final la lectura del pròleg (d'altra banda molt aclaridor) que firma l'escriptora britànica Sophie Mackintosh.

La qüestió és que un grup de quaranta dones s'han d'espavilar per sobreviure sense homes, però per descomptat això no és el pitjor que els passa. El pitjor és que la seva vida perd tota lògica i al capdavall tot sentit, però així i tot la petita comunitat no cau, com seria d'esperar, en violències o divisions sagnants, sinó que manté la cortesia i l'interès comú. És, en aquest sentit, un missatge agònic d'esperança per a la hu-



GETTY

## JACQUELINE HARPMAN ENS HA DEIXAT UN MISSATGE AGÒNIC D'ESPERANÇA PER A LA HUMANITAT

manitat (femenina): fins i tot en un món sense futur és possible una certa harmonia. Es tracta, doncs, d'una distopia diguem-ne tendra, poètica, com fer companyia i acaronar suauement algú que se'n va.

El passat, els déus o el poder, i també el futur, perden la raó de ser. Només queda un grup de dones soles davant l'Univers. La seva existència consisteix a sobreviure sense fer-se grans preguntes perquè saben que no hi ha respostes. És la vida despullada de tots els artificis,

essencial, senzilla. La protagonista i narradora, la que ni tan sols ha conegut els homes, per no tenir no té ni passat, cosa que la fallida del tot, sense prejudicis, àvida de saber, de fer i de pensar, i a la seva manera també d'estimar. "Vaig descobrir que et pots mentir a tu mateixa i vaig trobar que era una cosa molt estranya", pensa en un determinat moment. Aquesta capacitat de pensar sense cotilles, de fer-se preguntes fonamentals, és el que l'ajuda a tirar endavant enmig d'un món absurd on gràcies a la seva intuïció fa, per exemple, que comptin més els llibres que les pistoles.

Al final, aquest llibre ens confronta amb allò que som: un passat sempre esborradís, un present continu que ens atrapa, un futur incert, una mort segura. ♦♦

## UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART



# La pròxima vegada diré que s'acosta el bon temps

**Q**uan en els tres últims *tastos* he parlat d'usos que s'imposen contra el parer dels experts –dels bons editors, traductors, etc.–, no parlo d'usos espontanis o col·loquials sinó d'una tria (sovint inconscient) que pretén afavorir l'ús més correcte, més genuí o més valorat socialment. El que escrivim ens exposa a les crítiques i, per un reflex lògic, tendim a triar el que vesteix més i ens deixa millor. Com més insegurs ens sentim, més ens disfressem, i més se separa la llengua formal i pública de la natural i espontània. Tot plegat ajuda a crear la sensació que el bon català ha de ser *literari* i artificios, i que el català natural i espontani és un mal català. I el següent pas –més fàcil de fer per a qui no té el català com a primera llengua– ja és *literaturitzar* l'espontaneïtat.

Si no fos perquè és un nom propi ja consolidat, ara mateix el Pròxim Orient seria sens dubte el Proper Orient. La sensació de seguretat, de bon català, que dona *proper* permet calcar del castellà tenint bona consciència. En autèntic bon català, el *pròxim* castellà té equivalències molt diverses. Per exemple, *el pròxim viernes és divendres que ve i la pròxima noche pot ser aquesta nit*. Però a l'usuari insegur li sembla que no traduint *pròxim* per *pròxim* ja deixa de calcar i reforça la identitat de la llengua.

## SIL'HAGUÉSSIM DE BATEJAR ARA, NO HI HA DUBTE QUE EL PRÒXIM ORIENT SERIA EL PROPER ORIENT

I és del tot fals: "La propera nit plourà" és un calc de la pitjor mena, i "La pròxima vegada avisa'm" és preferible a "La propera vegada avisa'm". ¿Més bon català *pròxim* que *proper*? En certs registres i contextos sí, és més genuí i adequat: és el que sempre havíem dit i molts continuem dient. Ni els puristes ho poden qüestionar: *proper* neix a finals del XIX i *pròxim* ja era viu al XVI. Sempre que el purisme no consisteixi, esclar, en triar la paraula més diferent del castellà.

Pel que fa a "Acosta't" i "Apropa't", l'un és viu des del XIII i l'altre torna a ser de finals del XIX i, encara, només com a forma *literària* –per vestir–. Malgrat tot, és l'ús qui ha de decidir si prefereix el nouvingut pedantesc al mot patrimonial. L'únic que intento aquí és que sigui una tria ben informada. ♦♦

## ELS MÉS VENUTS

### CATALÀ

#### FICCIÓ



**[1] La dona de la seva vida**  
XAVIER BOSCH  
Columnna  
512 pàgines i 21,90 € 2/6

**[2] Consumits pel foc**  
JAUME CABRÉ  
Proa  
184 pàgines i 19 € 1/3

**[3] Tàndem**  
MARIA BARBAL  
Destino  
152 pàgines i 16,90 € 4/12

**[4] L'home que va viure...**  
GERARD QUINTANA  
Columnna  
384 pàgines i 21,50 € 3/8

**[5] Canto jo i la muntanya...**  
IRENE SOLÀ  
Anagrama  
192 pàgines i 16,90 € 6/102

#### NO-FICCIÓ



**[1] A cor obert**  
ORIO MITJÀ  
Columnna  
302 pàgines i 19,90 € 1/3

**[2] Paraules d'Arcadi**  
ARCADI OLIVERES  
Angle  
176 pàgines i 16,90 € 2/12

**[3] El dia que vaig marxar**  
ALBERT OM  
Univers  
176 pàgines i 18,50 € 5/3

**[4] Les hores greus**  
QUIM TORRA  
Símbol  
250 pàgines i 23 € 3/6

**[5] L'armadura del rei**  
A. CALATRAVA / A. PARDO DE VERA / EIDER HURTADO / Ara  
270 pàgines i 18,95 € 4/7

### CASTELLÀ

#### FICCIÓ



**[1] Sira**  
MARÍA DUEÑAS  
Planeta  
642 pàgines i 22,90 € 1/2

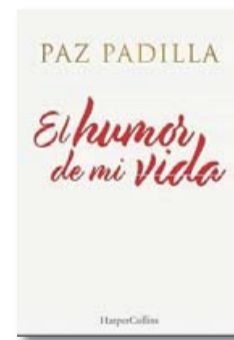
**[2] Independència**  
JAVIER CERCAS  
Tusquets  
400 pàgines i 21,90 € 5/8

**[3] Transbordo en Moscú**  
EDUARDO MENDOZA  
Seix Barral  
370 pàgines i 20,90 € 2/3

**[4] El juego del alma**  
JAVIER CASTILLO  
Suma de Letras  
526 pàgines i 18,90 € 4/5

**[5] El arte de engañar al karma**  
ELISABET BENAVENT / Suma  
696 pàgines i 18,90 € 3/3

#### NO-FICCIÓ



**[1] El humor de mi vida**  
PAZ PADILLA  
Harper Collins  
272 pàgines i 18,90 € 1/3

**[2] El infinito en un junco**  
IRENE VALLEJO  
Siruela  
452 pàgines i 23,95 € 2/72

**[3] Cambalache**  
JAVIER MELERO  
Ariel  
348 pàgines i 19,90 € -/2

**[4] Dime qué comes...**  
BLANCA GARCÍA-OREA  
Grijalbo  
270 pàgines i 19,90 € 5/29

**[5] La armadura del rey**  
A. CALATRAVA / A. PARDO DE VERA / EIDER HURTADO / Roca Editorial  
240 pàgines i 17,90 € 3/6

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura  
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat